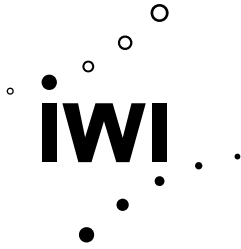

Duurzaamheid uitstroom WWB

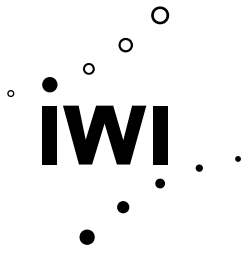
Nota van bevindingen

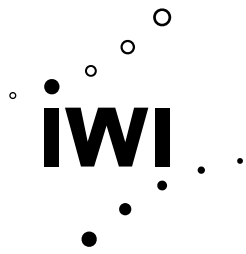

Duurzaamheid uitstroom WWB

Nota van bevindingen

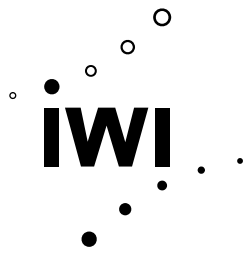

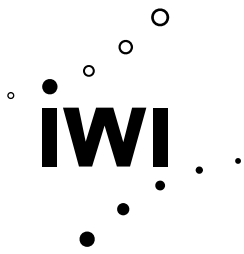
N08/13, oktober 2008

Inhoud

1	Inleiding	5
2	Onderzoeksvragen en onderzoeksopzet	7
2.1	Onderzoeksvragen	7
2.2	Bestandsanalyse	7
2.3	Bijeenkomsten interviews	9
3	Uitstroom	11
3.1	Totale uitstroom en uitstroom naar werk	11
3.2	Duurzame uitstroom	11
4	Kenmerken van uitkeringsgerechtigden	13
4.1	Geslacht en leefvorm	13
4.2	Leeftijd	14
4.3	Etniciteit	15
4.4	Ontheffing van arbeidsverplichting	16
4.5	Trajecten gevolgd in het jaar voor uitstroom	16
4.6	Opleiding	17
4.7	Fase-indeling en duur werkloosheid	18
5	Werkgevers over arbeidsmarktkansen van mensen in de WWB	21
6	Beantwoording van de onderzoeksvragen en conclusies	23
	Lijst van afkortingen	26

1 Inleiding

Het uitgangspunt van de Wet werk en bijstand (WWB) is dat mensen geactiveerd worden naar werk. Een bijstandsuitkering is in beginsel tijdelijk en biedt een basis om aan het werk te komen en in een eigen inkomen te voorzien. Voor veel mensen in de WWB blijkt het moeilijk om de stap te zetten naar een volwaardige baan. Het is daarom belangrijk dat, als men eenmaal aan de slag is, men ook aan de slag kan blijven.

Re-integratie is pas werkelijk geslaagd als de klant duurzaam afscheid heeft genomen van een uitkering en voor onbepaalde tijd werknemer of zelfstandige is. Plausibel is dat de kans op (langdurige) terugval in een uitkering afneemt naarmate men langer aan het arbeidsproces deelneemt. Het is daarom niet alleen voor de klant, maar ook voor het te voeren beleid interessant om duurzame uitstroom te bevorderen.

Sinds de inwerkingtreding van de WWB hebben gemeenten sterk gestuurd op uitstroom van WWB-cliënten. In relatief korte tijd is een forse bestandsreductie gerealiseerd. Eind juni 2005 hadden nog 337.000 personen onder de 65 jaar een bijstandsuitkering. Eind juni 2006 was dit aantal gereduceerd tot 322.000 en eind juni 2008 bedroeg het aantal WWB-uitkeringen 268.000. Uit het rapport *Kerncijfers Wet werk en bijstand*¹ van juni 2008 blijkt dat ongeveer 20 procent van de uitstroom naar werk binnen een jaar weer terugkeert in de WWB.

De Inspectie Werk en Inkomen (IWI) heeft zich afgevraagd of factoren te onderkennen zijn, die bijdragen aan de duurzaamheid van de werkhervatting. Zijn er kenmerken die de duurzaam naar werk uitgestroomde cliënten onderscheiden van de cliënten die, na uitstroom uit de WWB naar werk, binnen een half jaar weer instromen? Leiden bijvoorbeeld bepaalde activiteiten van gemeenten tot een succesvol verblijf op de arbeidsmarkt?

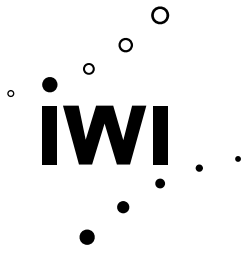
Deze overweging is voor IWI aanleiding geweest onderzoek te verrichten naar mogelijke oorzaken van verschillen tussen cliënten die duurzaam en niet duurzaam uitstromen.

Leeswijzer

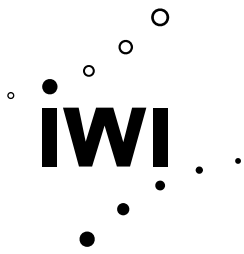
Hoofdstuk twee van deze nota bevat de onderzoeksvragen en de onderzoeksopzet. In hoofdstuk drie en vier zijn de bevindingen van het onderzoek opgenomen. Hoofdstuk vijf geeft de visie van werkgevers op een duurzame arbeidsrelatie. Deze nota wordt in hoofdstuk zes afgesloten met de beantwoording van de onderzoeksvragen en het trekken van conclusies.

---

¹ Rapport 'Kerncijfers Wet werk en bijstand', Resultaten na de evaluatie Wet werk en bijstand, ministerie van SZW, juni 2008.

2 Onderzoeksvragen en onderzoeksopzet

2.1 Onderzoeksvragen

De centrale vraag van dit onderzoek luidt als volgt:

*Als cliënten uitstromen naar werk, wat zijn dan de bepalende factoren waardoor zij uitkeringsonafhankelijk blijven?*²

De volgende deel-/onderzoeksvragen zijn geformuleerd:

1. Wat is het aandeel cliënten dat duurzaam uit de WWB naar werk uitstroomt?
2. Zijn er kenmerken die de duurzaam naar werk uitgestroomde cliënten onderscheiden van de cliënten die, na uitstroom uit de WWB naar werk, binnen een half jaar weer instromen?
3. Wat zijn oorzaken voor het al dan niet onafhankelijk blijven van een uitkering bij cliënten die uitstromen uit de WWB naar werk?

2.2 Bestandsanalyse

Voor het onderzoek heeft IWI een bestandsanalyse uitgevoerd bij de G4-gemeenten. Van het totale aantal bijstandsccliënten ontvangt ongeveer een derde de uitkering van de G4. Voor het uitvoeren van een bestandsanalyse is gekozen omdat met relatief weinig inzet een beeld kan worden gekregen van alle cliënten bij de G4-gemeenten, die in het eerste kwartaal 2006 duurzaam zijn uitgestroomd. Door het koppelen van gegevensbestanden van de G4-gemeenten, de Centrale organisatie werk en inkomen (CWI), de Polisadministratie van het Uitvoeringsinstituut Werknemersverzekeringen (UWV) en gegevens uit de bijstands-, WW-bestanden en de Gemeentelijke Basisadministratie (GBA) van het CBS wil IWI meer inzicht bieden in kenmerken die een rol spelen bij de duurzaamheid van de uitstroom uit de WWB. Deze methode is nog weinig gebruikt en ook IWI heeft deze methode nog niet eerder gehanteerd.

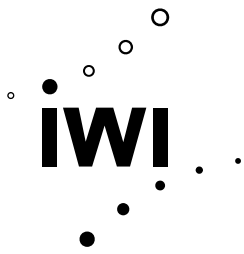
IWI wil met dit onderzoek dan ook nagaan of het uitvoeren van de bestandskoppelingen een geschikte methode is om onderzoeksvragen te beantwoorden. Bij de volgende activiteiten staat aangegeven welke werkwijze is gehanteerd en welke keuzes IWI heeft gemaakt om de relevante onderzoeksgegevens te verkrijgen.

IWI heeft de volgende activiteiten uitgevoerd:

- Bij de G4-gemeenten zijn de sofinummers opgevraagd van personen die zijn uitgestroomd in het eerste kwartaal 2006. Tevens is de reden van uitstroom opgevraagd.
- De totale lijst van deze 7.881 sofinummers is teruggelegd bij alle G4-gemeenten (om aldus ook de verhuizers tussen de G4-gemeenten mee te nemen) met het verzoek na te gaan in welke periode vanaf 1 januari 2006 deze sofinummers in de uitkeringsbestanden voorkwamen. Op deze manier was het mogelijk te bepalen welke personen op een later moment opnieuw een WWB-uitkering hebben ontvangen.

---

² Toeslagen worden niet als uitkering beschouwd.

- Met deze gegevens van de G4-gemeenten over de herinstroom kon van de totale uitstroom worden bepaald of deze duurzaam (langer dan zes maanden afwezig uit de WWB) was. Daarbij is uitgegaan van cliënten die volledig zijn uitgestroomd en geen WWB-uitkering meer ontvangen. Dit heeft wel tot gevolg dat mensen die een klein inkomen uit arbeid (parttimers) combineren met een gedeeltelijke WWB-uitkering niet tot de uitstroom zijn gerekend en niet in de analyse zijn opgenomen.
- Van alle sofinummers is bij CWI informatie opgevraagd over de kenmerken opleiding, fase-indeling en werkloosheidsduur.
- De lijst met sofinummers is voorgelegd aan UWV met het verzoek voor deze sofinummers informatie te leveren uit de Polisadministratie. Met de gegevens uit de Polisadministratie kon IWI bepalen of degenen die waren uitgestroomd uit de WWB aan het werk waren gegaan en eveneens of zij duurzaam aan het werk bleven.
- De 7.881 sofinummers zijn ook bij het CBS gekoppeld aan de daar aanwezige informatie uit de uitkeringsbestanden voor de kenmerken geslacht, leeftijd, leefvorm, ontheffing van arbeidsplicht, informatie over het volgen van een traject via de SRG-bestanden en tot slot aan bestanden uit de Gemeentelijke Basisadministratie (GBA) voor informatie omtrent etniciteit.

Tijdens het uitvoeren van de bestandsanalyse heeft IWI geconstateerd dat in de CBS-bestanden slechts de helft van de 7.881 sofinummers bij de uitstroom in het eerste kwartaal 2006 was terug te vinden. Dit heeft tot gevolg gehad dat de door de G4-gemeenten geleverde uitstroomcijfers en herinstroomcijfers niet bij het CBS gecontroleerd konden worden op juistheid. Daarnaast is de reden van uitstroom uit de bijstand niet altijd bij gemeenten en dus ook niet bij het CBS bekend. Door echter de cijfers te koppelen aan de gegevens uit de Polisadministratie heeft IWI een goed beeld gekregen van de duurzaamheid van de uitstroom naar werk in de G4-gemeenten.

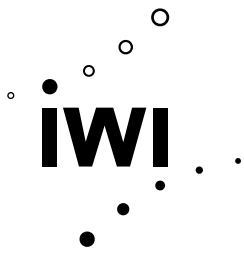
In dit onderzoek onderscheiden we vier groepen personen:

- personen die niet uitstromen;
- personen die uitstromen, maar niet naar werk;
- personen die naar werk uitstromen, maar niet duurzaam;
- personen die duurzaam naar werk uitstromen.

IWI richt zich in het onderzoek op de verschillen tussen de twee laatstgenoemde groepen personen. Om die verschillen zinvol te kunnen interpreteren, is ook inzicht nodig in de verschillen met de twee eerste groepen.

Om te bepalen of een persoon is uitgestroomd naar werk heeft IWI twee bronnen geraadpleegd: de opgave van de gemeente (als iemand uitstroomt legt de gemeente de reden hiervan vast in de eigen administratie) en de Polisadministratie, waaruit afgelezen kan worden of iemand een arbeidsbetrekking heeft. Omdat de reden van uitstroom niet altijd bekend is bij gemeenten, was het belangrijk dat UWV de Polisadministratie aan IWI beschikbaar heeft gesteld als bron om te beoordelen of iemand is uitgestroomd naar werk.

Ten slotte bestaan er verschillende opvattingen over wanneer uitstroom duurzaam is. In het verleden werd meestal een termijn van zes maanden gezien als duurzame uitstroom, omdat een persoon na zes maanden te hebben gewerkt, recht heeft op een WW-uitkering. Maar tegenwoordig wordt ook vaak de termijn van 12 maanden gebruikt als aanduiding voor duurzaamheid.

Met de verkregen informatie heeft IWI van verschillende kenmerken (geslacht en leefvorm, leeftijd, etniciteit, ontheffing van de arbeidsverplichting, trajecten, opleiding en fase-indeling en duur werkloosheid) de volgende analyses gemaakt:

- Uitstroom G4-gemeenten;
- Uitstroom naar werk G4-gemeenten;
- Duurzame uitstroom G4-gemeenten en Polisadministratie (6 maanden);
- Duurzame uitstroom G4-gemeenten en Polisadministratie (13 maanden).

2.3 Bijeenkomsten interviews

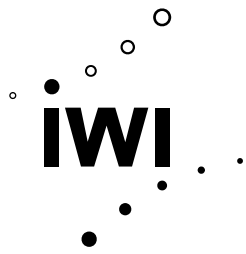
Vervolgens wilde IWI bepalen of de resultaten uit de bestandsanalyse voor de G4-gemeenten herkenbaar zijn, wat mogelijke verklaringen zijn en succesfactoren die invloed hebben op duurzame uitstroom naar werk.

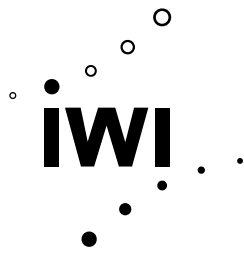
Hiervoor zijn de volgende actoren benaderd:

Medewerkers van de G4-gemeenten (casemanagers en beleidsmedewerkers), een medewerker van Divosa, vertegenwoordigers van cliëntenraden en werkgevers.

De uitkomsten van de bestandsanalyse heeft IWI in een bijeenkomst voorgelegd aan medewerkers (beleidsmedewerkers en casemanagers) uit de vier grote gemeenten en een medewerker van Divosa. Daarnaast is eenzelfde bijeenkomst georganiseerd met vertegenwoordigers van cliëntenraden. In beide bijeenkomsten is de deelnemers gevraagd hun mening over of een verklaring voor de meest opvallende resultaten uit de bestandsanalyse te geven. Ook is gevraagd om mogelijke succesfactoren aan te geven die invloed hebben op duurzame uitstroom naar werk.

Ten slotte is los van de bestandsanalyse aan vier werkgevers van mensen uit de doelgroep en een intermediair gevraagd, wat volgens hen de bepalende factoren zijn voor een succesvolle re-integratie.

3 Uitstroom

3.1 Totale uitstroom en uitstroom naar werk

In het eerste kwartaal van 2006 hebben in de vier grootste steden 7.881 mensen de WWB verlaten. Omdat er in dezelfde periode bij de G4-gemeenten 117.921 WWB-uitkeringsgerechtigden waren, betekent dit een uitstroom van 6,7 procent op kwartaalbasis. Het is de vraag waar deze mensen naartoe zijn gegaan. Uit onderstaand overzicht van de gemeenten blijkt dat een grote groep aan het werk ging, variërend van loondienst, een gesubsidieerde baan tot zelfstandige.

Voor onderstaande tabel is gebruik gemaakt van de gegevens die de G4-gemeenten geleverd hebben.

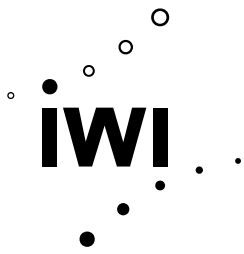
Tabel 1
Reden uitstroom WWB volgens G4 in procenten

Reden uitstroom WWB volgens G4	Procenten
Werk of zelfstandige	28,5
Vertrek diverse oorzaken (alimentatie, vermogen, studie, detentie etc.)	27,6
Geen inlichtingen verstrekt	16,2
Verhuizing	10,4
Partner	7,8
65 jaar	4,3
Overlijden	3,6
Andere uitkering (WW, WAO)	1,6
Totaal	100
Aantal	7.881

Een aanzienlijk deel van de cliënten (16,2 procent) heeft geen uitkering meer gekregen, omdat zij geen inlichtingen (meer) verstrekten over hun leef- en werksituatie. Het is aannemelijk dat ook van deze groep een deel werk heeft gevonden, wat wordt bevestigd door de Polisadministratie. In de Polisadministratie heeft IWI namelijk 3.011 sofinummers van de totale uitstroom teruggevonden als werkende, hetgeen ruim 38 procent is. Met andere woorden, waar volgens opgave van de G4-gemeenten 28,5 procent van de uitgestroomde cliënten werk kregen, blijkt dit volgens de Polisadministratie bijna 10 procentpunten hoger te liggen.

3.2 Duurzame uitstroom

Het is de vraag hoe duurzaam cliënten uitstromen uit de WWB. Politiek, het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid (SZW) en de gemeenten spreken van duurzame uitstroom als de klant niet binnen zes maanden opnieuw een beroep moet doen op een uitkering. Volgens de gemeenten komt ongeveer drie kwart van de uitstroom niet binnen een half jaar terug in de uitkering. Van de groep die aan het werk is gekomen, ligt dit percentage hoger. Circa 89 procent is ook na een half jaar nog aan werk.

De Polisadministratie bevestigt dit beeld nagenoeg: 88 procent van de groep die naar werk is uitgestroomd, heeft de WWB duurzaam verlaten.

Bij de uitstroomcijfers is IWI uitgegaan van cliënten die volledig zijn uitgestroomd en geen WWB-uitkering meer ontvangen. Dit heeft wel tot gevolg dat mensen die een klein inkomen uit arbeid (parttimers) combineren met een gedeeltelijke WWB-uitkering niet tot de uitstroom zijn gerekend en niet in de analyse zijn opgenomen.

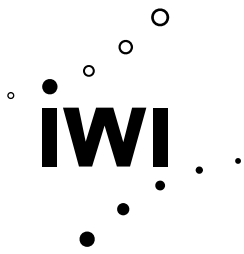
De medewerkers van de vier gemeenten en de vertegenwoordigers van de cliëntenraden hebben aangegeven dat zij het jammer vinden dat parttimers niet zijn meegenomen in de analyse. Parttimewerk is volgens sommige medewerkers van de G4-gemeenten en de cliëntenraden onderdeel van uitstroom naar werk, ook al blijft er een aanvulling vanuit de WWB-uitkering. In de WWB gaat het volgens een medewerker van de G4-gemeenten om werk boven uitkering, dus parttime-werk is beter dan geen werk. Enkele medewerkers van de cliëntenraden hebben opgemerkt dat werk wel moet lonen. Een (parttime)baan die te weinig oplevert, is voor de cliënt geen prikkel.

IWI constateert dat in de discussie rond duurzaamheid regelmatig de vraag naar voren komt of de termijn van zes maanden wel voldoende is om over duurzame uitstroom te spreken. Vaak krijgen mensen een tijdelijk dienstverband aangeboden, dat meestal tussen de zes en acht maanden duurt. Het is bekend dat men bij het aflopen van het arbeidscontract meestal terugvalt in een uitkering. IWI heeft daarom onderzocht hoe de situatie is na dertien maanden. Het blijkt dat het eerder geschetste beeld nauwelijks wijzigt. Ook na een periode van ruim een jaar is nog steeds 84 procent aan het werk. Het onderzoek van IWI *Instroom in de bijstand en dan* in 2008 bevestigt dit beeld.³ Hieruit kan worden geconcludeerd dat als men eenmaal aan het werk is, de kans groot is dat men ook aan het werk blijft.

Uit de gesprekken met medewerkers van de G4-gemeenten en vertegenwoordigers van de cliëntenraden is naar voren gekomen dat het belangrijk is dat er sprake is van een passende werkplek waardoor de cliënt minimaal zes maanden aan het werk blijft en zelfredzaam is. Tegelijkertijd hebben zij ook kanttekeningen geplaatst bij de periode van zes maanden. Dit is volgens sommige vertegenwoordigers van de cliëntenraden en de medewerkers van de G4-gemeenten niet te beschouwen als duurzame uitstroom. Bij duurzame uitstroom denken sommige medewerkers van de G4-gemeenten over het algemeen aan blijvende uitkeringsonafhankelijkheid. Daarnaast is in de bijeenkomst met de G4-gemeenten opgemerkt dat bij duurzaamheid vanuit de mensen moet worden gedacht. De cliënt zou, volgens sommige G4-gemeenten en de cliëntenraden, zelf meer de regie moeten hebben over het re-integratieproces. Vervolgens moeten uitvoeringsorganisaties ervoor zorgen dat de cliënt de juiste vaardigheden en basiskennis krijgt, waardoor aan bepaalde minimumeisen kan worden voldaan om duurzaam uit te stromen. Ook hebben de vertegenwoordigers van de cliëntenraden aangegeven, dat (constante) scholing naast werk bijdraagt aan duurzame uitstroom naar werk.

---

³ Bevindingen van het Onderzoek *In de bijstand en dan*: Op 1 maart 2006 zijn 586 cliënten uitgestroomd. Van hen komt 88 procent niet meer bij dezelfde gemeente terug voor 1 maart 2008. 71 mensen komen voor dat tijdstip wel terug, maar van hen zijn er 52 langer dan een half jaar uit de uitkering geweest. Ook hun uitstroom is dus duurzaam. In totaal is 5 procent van de uitstroom in deze periode niet duurzaam. Binnen de uitstroom naar werk liggen de getalsverhoudingen globaal genomen hetzelfde.

4 Kenmerken van uitkeringsgerechtigden

In dit hoofdstuk gaat IWI in op de specifieke kenmerken van mensen die van invloed kunnen zijn op de duurzaamheid van de uitstroom naar werk. Het gaat hierbij om geslacht, leefvorm, leeftijd, etniciteit, ontheffing van de arbeidsverplichting, trajecten, opleiding, fase-indeling en duur werkloosheid. Hierbij past wel een kanttekening. Het aantal mensen dat niet duurzaam uitstroomt, is relatief klein. Daardoor is het moeilijker om mogelijke verklaringen te geven voor de duurzaamheid van de uitstroom naar werk op basis van deze specifieke kenmerken.

De opbouw van dit hoofdstuk is als volgt. Aan de hand van de bestandsanalyse geeft IWI per kenmerk aan, of er verschillen zijn gevonden tussen personen die wel of niet duurzaam uitstromen. Vervolgens geeft zij aan wat de reactie is geweest van de vier gemeenten en de vertegenwoordigers van cliëntenraden op de meest opvallende zaken uit de bestandsanalyse.

De gepresenteerde tabellen bevatten informatie over de totale WWB-populatie van de G4 (of indien deze niet beschikbaar was: informatie over de totale uitstroom van de G4), informatie over de uitstroom naar werk (volgens de Polisadministratie), informatie uit het deel dat hiervan duurzaam is uitgestroomd en het deel hiervan dat niet duurzaam is uitgestroomd. Bij uitstroom naar werk gaat het om werk in loondienst, werk als zelfstandige of gesubsidieerde arbeid. De berekeningen zijn gemaakt door IWI op basis van bestanden, die door het CBS beschikbaar zijn gesteld. Deze bestanden zijn afkomstig van gemeenten.

De tabellen met de verschillende kenmerken zijn weergegeven in kolommen met relatieve aandelen die samen optellen tot 100 procent. Dit maakt het vergelijken van verschillende categorieën als duurzame dan wel niet duurzame uitstroom mogelijk.

4.1 Geslacht en leefvorm

In de vier grote steden is 54 procent van de bijstandsgerechtigden vrouw. De verhouding vrouw/man bij de uitstroom in de onderzochte periode ligt praktisch andersom (42 procent/58 procent). Dezelfde ratio geldt bij de uitstroom naar werk en wijzigt nauwelijks als IWI een onderscheid maakt naar duurzame en niet duurzame uitstroom (41/59). De conclusie is dat meer vrouwen een WWB-uitkering ontvangen. Bij uitstroom is er echter geen onderscheid tussen vrouwen en mannen bij het vinden van al dan niet duurzaam werk.

Een gedeeltelijke verklaring voor deze scheve verhouding biedt de leefvorm. Alleenstaande ouders zijn voor het merendeel vrouwen. Van de WWB-uitkeringen bij de G4-gemeenten gaat 24 procent naar deze categorie. Bij de mensen die werk hebben gevonden (duurzaam en niet duurzaam) zijn de alleenstaande ouders echter met 18 procent ondervertegenwoordigd.

Sommige medewerkers van de G4-gemeenten en de cliëntenraden merken bij deze resultaten op dat het nog steeds moeilijk is om werk en opvang van kinderen te combineren. Zij zijn dan ook niet verbaasd over deze uitkomst. Gepleit wordt om aan de alleenstaande vrouwen met kinderen duidelijker te maken dat er heel goede mogelijkheden zijn om werk en zorg voor een kind te combineren, bijvoorbeeld doordat de gemeente goede afspraken heeft gemaakt met werkgevers over aangepaste werktijden. Ook is in de bijeenkomst met de G4-gemeenten door de medewer-

ker van Divosa opgemerkt dat veel gemeenten zich de afgelopen jaren realiseerden dat zij deze groep ‘vergeten’ waren. De vrouwen hadden inmiddels alle kenmerken van ‘moeilijke’ doelgroep (want lang in de uitkering, relatief al wat ouder), dat vooral te maken heeft met het feit dat gemeenten de groep gewoon heel lang met rust hadden gelaten. Bij de gemeenten bleek, naar eigen zeggen, dat er kwalitatief veel potentie zit in deze groep, waardoor ook voor deze groep relatief veel uitstroom uit de WWB is te realiseren.

Een opvallende uitkomst van de bestandsanalyse is de participatie van gehuwden met een WWB-uitkering. Van de uitstroom naar werk is ruim 10 procent gehuwd. In het totale bestand van het aantal uitkeringen van de G4-gemeenten is het aandeel gehuwden ruim 16 procent. Van de personen die duurzaam aan het werk blijven, is minder dan 10 procent gehuwd. Van de personen die binnen een half jaar terugvallen in de uitkering, is 17 procent gehuwd.

Van de WWB-uitkeringen bij de G4-gemeenten gaat 62 procent naar alleenstaanden. Alleenstaanden zijn niet alleen oververtegenwoordigd bij de uitstroom naar werk, maar als zij uitstromen dan stromen zij ook duurzamer uit: zij maken 72 procent uit van de totale duurzame uitstroom, tegen 63 procent bij de niet-duurzame uitstroom. In de groep alleenstaanden die uitstromen naar werk zijn de mannen oververtegenwoordigd.

Tijdens de gesprekken met de gemeenten is opgemerkt dat gehuwden zich soms beroepen op de zorgplicht voor een zieke partner. De medewerkers van de gemeenten geven aan dat alleenstaanden flexibeler zijn en nauwelijks belemmeringen kennen. Volgens sommige medewerkers van de G4-gemeenten hebben alleenstaande ouders vaak met verwerkingsproblematiek na een scheiding te maken.

4.2 Leeftijd

De leeftijdsverdeling van de mensen die uitstromen naar werk geeft het stereotype beeld: hoe jonger, hoe groter de kans om aan de slag te komen. Bij de leeftijdscategorie tussen 35 en 44 jaar ligt het omslagpunt. Vanaf 45 jaar is er duidelijk minder kans om uit te stromen naar werk. Indien wordt gekeken naar de duurzaamheid van de uitstroom naar werk dan is te zien dat de groep van 25 tot 34 jaar een grotere kans heeft om ook aan het werk te blijven (een relatief aandeel van 39 procent duurzaam tegen 33 procent niet duurzaam blijkt uit onderstaande tabel). Bij de oudste groep lijkt de kans op duurzame arbeid iets kleiner (een relatief aandeel van 5 procent duurzaam tegen 8 procent niet duurzaam). Tabel 2 vat een en ander samen. Met duurzaam wordt in deze tabel bedoeld: langer dan zes maanden buiten de uitkering.

Tabel 2
Uitstroom naar werk op basis van leeftijd in procenten⁴

leeftijd	totale populatie WWB uitkeringen	uitstroom naar werk	duurzaam	niet duurzaam
18-24 jaar	7	18	18	19
25-34 jaar	21	38	39	33
35-44 jaar	28	27	27	29
45-54 jaar	24	11	11	10
55-64 jaar	20	5	5	8
	100	100	100	100
aantal	117.921	3.011	2.650	361

Ook in de gesprekken met medewerkers van de vier gemeenten en vertegenwoordigers van de cliëntenraden is naar voren gekomen dat behalve leeftijd ook scholing en werkervaring (arbeidsritme) een grote rol spelen bij duurzame uitstroom naar werk. Als mogelijke aanpak wordt onder andere ook aangegeven, het zo vroeg mogelijk begeleiden van schoolverlaters naar opleiding of werk (jongerenloket), het creëren van leer-werkplekken door gemeenten voor de 45-plussers die niet aan het werk komen en meer vrijheid bij de inzet van re-integratieinstrumenten. Door een G4-gemeente is opgemerkt dat met een leerwerkplek een cliënt de kans krijgt om aan de werkgever te laten zien dat hij wel wat in z'n mars heeft. Op deze wijze kan de werkgever volgens deze gemeente zijn huiverigheid ten opzichte van 'oudere' werkzoekenden overwinnen.

4.3 Etniciteit

In tabel 3 wordt inzicht gegeven in uitstroom naar werk en etniciteit. Met duurzaam wordt in deze tabel bedoeld: langer dan zes maanden uitgestroomd naar werk.

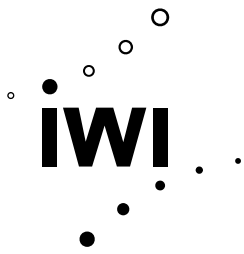
Tabel 3
Uitstroom naar werk op basis van etniciteit in procenten

Etniciteit	Totale populatie WWB uitkeringen G4	Uitstroom naar werk	Duurzaam	Niet duurzaam
autochtoon	33	31	32	27
niet-westers allochtoon	59	60	59	65
westers allochtoon	9	9	10	8
	100	100	100	100
aantal	117.921	3.011	2.650	361

Wanneer wij de uitstroom naar werk classificeren op basis van etniciteit dan blijken de aandelen in vergelijking met de totale populatie redelijk stabiel. Wel blijkt dat mensen met een niet-westerse achtergrond relatief minder duurzaam uitstromen (verhouding 59 procent/65 procent).

Tijdens de bijeenkomsten met medewerkers van de G4-gemeenten en vertegenwoordigers van de cliëntenraden is opgemerkt dat voor alle groepen geldt dat het belangrijk is dat casemanagers

⁴ Door afrondingsverschillen tellen de percentages in de tabellen niet altijd op tot honderd.

voldoende aandacht moeten besteden aan nazorg en begeleiding. Ook is in de bijeenkomst met medewerkers van de G4-gemeenten opgemerkt dat bij de nazorg en begeleiding voor de niet-westerse allochtoon gedacht kan worden aan een taalcursus of andere ondersteunende scholing om te groeien in de dienstbetrekking die op dat moment vervuld wordt.

4.4 Ontheffing van arbeidsverplichting

Voor de invoering van de WWB in 2004 had circa 70 procent van de bijstandgerechtigden een ontheffing van arbeidsplicht. Veel ontheffingen vonden destijds plaats op categoriale gronden. Volgens de WWB kan echter alleen op individuele gronden ontheffing worden gegeven. Op basis van de bestandsgegevens constateert IWI dat in ieder geval bij de vier grootste gemeenten de verhouding is gekanteld: circa een derde heeft een ontheffing en twee derde heeft wel een arbeidsverplichting. De logica voor al dan niet ontheffen van arbeidsplicht komt tot uitdrukking in de uitstroom naar werk. Circa 9 procent van de mensen die aan het werk zijn gegaan, hebben een ontheffing van arbeidsverplichting. Er is hierbij geen relevant onderscheid tussen al of niet duurzaam. Dus, de personen die een ontheffing hadden, stromen even vaak duurzaam uit als de personen die geen ontheffing hadden.

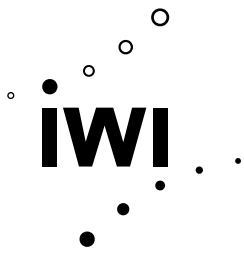
Uit de gesprekken met de cliëntenraden blijkt dat veel mensen in de WWB met psychische problemen kampen. Mogelijk dat deze mensen tot de categorie behoren met een ontheffing van de arbeidsplicht. Gepleit wordt voor bijzondere aandacht voor deze groep door gespecialiseerde klantmanagers. Sommige medewerkers van de G4-gemeenten hebben tijdens de gesprekken opgemerkt dat het opleggen van een arbeidsverplichting een zetje in de rug kan geven. Daarnaast kan begeleiding en een beetje druk helpen om mensen in beweging te krijgen. Andere medewerkers van de gemeenten zijn echter van mening dat motivatie belangrijker is dan het wel of niet hebben van de arbeidsverplichting.

4.5 Trajecten gevolgd in het jaar voor uitstroom

Verwacht zou kunnen worden dat het volgen van een traject een positieve invloed heeft op de duurzaamheid van de uitstroom. De verhouding wel of geen traject is 46 procent/54 procent in de totale populatie van het aantal uitkeringen van de G4-gemeenten. Bij de uitstroom naar werk ligt de verhouding wel/geen traject andersom (55 procent/45 procent).

Indien wordt gekeken naar de invloed van het volgen van een traject op de duurzaamheid van de uitstroom dan blijkt dat dit nauwelijks invloed heeft op de duurzaamheid van de uitstroom: het relatieve aandeel van het aantal personen dat een traject heeft gevolgd binnen de duurzame uitstroom is 55 procent tegen 53 procent binnen de niet-duurzame uitstroom.

Ook is nagegaan welke cliënten die uitstromen een traject hebben gehad. De jongere cliënten (tussen de 25 en 45 jaar) van de totale uitstroom van de G4-gemeenten blijken relatief meer trajecten te hebben gehad dan de overige leeftijdsgroepen. Daarnaast blijken de uitgestroomde cliënten met een vmbo, mbo, havo en vwo opleiding relatief meer trajecten te hebben gehad dan de cliënten met de overige opleidingsniveaus.

Uit de gesprekken met medewerkers van de G4-gemeenten blijkt dat sommige cliënten een traject moeten volgen terwijl anderen geen traject nodig hebben. Het gaat volgens de gemeenten om maatwerk.

Ook pleit een gemeente ervoor om de casemanager meer verantwoordelijkheid en vrijheid te geven met een eigen budget en een kleinere caseload. Hij/zij kan dan afgerekend worden op het resultaat. Ingekochte trajecten zijn vaak niet de oplossing, individuele begeleiding wel.

Sommige medewerkers van de gemeenten geven ook aan dat zij geen goed zicht hebben op welke wijze cliënten met of zonder traject aan de slag komen. Zij zijn van mening dat het goed zou zijn om hiernaar onderzoek te doen. Eén G4-gemeente heeft aangegeven dat zij een systeem hebben waarmee cliënten in trajecten worden gemonitord. Volgens deze gemeente blijkt uit eigen onderzoek dat hun cliënten met een traject sneller en duurzaam aan het werk komen.

4.6 Opleiding

De verwachting was dat hoe hoger de opleiding hoe beter de uitstroomkansen en de kans op duurzame uitstroom is. Tabel 4 laat zien dat deze aanname in de praktijk klopt. Indien wordt gekeken naar de factor duurzaamheid dan blijkt dat de hogere opleidingen beter scoren: het relatieve aandeel van de groep duurzaam uitgestroomden bedraagt 17 procent voor de hoger opgeleiden (HBO en WO), terwijl deze categorie bij de groep niet duurzaam uitgestroomden slechts 12 procent is.

Het omgekeerde geldt voor de lagere opleidingen zonder startkwalificatie (t/m basis en vmbo). Deze hebben bij de niet duurzame uitstroom een groter relatief aandeel (53 procent) dan bij de duurzame uitstroom (48 procent).

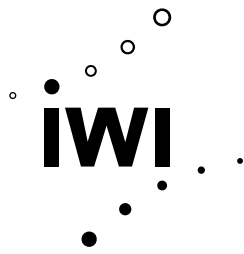
Uit het onderzoek blijkt de uitgestroomde cliënten met een lagere opleiding (basisopleiding) vooral te vinden zijn bij de groep 45 tot 65 jaar. De uitgestroomde cliënten met een hogere opleiding (mbo en hoger) bestaat vooral uit de leeftijdsgroep van 25 tot 35 jaar.

Gezien de krapte op de arbeidsmarkt rijst de vraag hoe het komt dat toch nog veel mensen met een startkwalificatie⁵ of hoger niet (definitief) uitstromen naar werk. De achterliggende reden kan volgens de G4-gemeenten en de cliëntenraden liggen bij de meervoudige problematiek waarmee veel mensen in de WWB te maken hebben. Uit het onderzoek blijkt dat ongeveer 8 procent van de bijstandsgerechtigden met een startkwalificatie of een hogere opleiding, die zijn uitgestroomd, een ontheffing van de arbeidsplicht te hebben.

In de gesprekken met medewerkers van de G4-gemeenten en vertegenwoordigers van de cliëntenraden hebben sommige aanwezigen aangegeven dat opleidingsniveau inderdaad effect heeft op duurzame uitstroom naar werk. Opgemerkt is, dat het ook belangrijk is dat gemeenten de groep met een lager opleidingsniveau laten werken aan basisvaardigheden en competenties voor werknemers. Vervolgens moeten zij aandacht besteden aan de voor de cliënt relevante opleidingen en werkzaamheden.

---

⁵ Mbo/havo/vwo.

In onderstaand tabel 4 wordt met duurzaam bedoeld: langer dan zes maanden uitgestroomd naar werk.

Tabel 4
Uitstroom naar werk op basis van opleiding in procenten

Opleiding	Uitstroom G4	Uitstroom naar werk	Duurzaam	Niet duurzaam
Basis ⁶ /vmbo	57	48	48	53
Startkwalificatie	31	36	36	35
HBO/WO	12	16	17	12
	100	100	100	100
aantal	7.881	3.011	2.650	361

4.7 Fase-indeling⁷ en duur werkloosheid

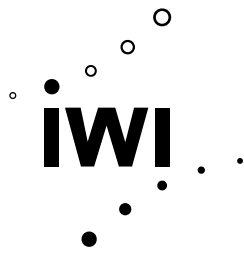
Uit tabel 5 blijkt dat de categorieën in de fasen 3 en 4 de grootse groep vormen binnen de uitstroom. Dat komt omdat het totale bestand ook voor het grootste deel uit fase 3 en fase 4 bestaat. Indien wordt gekeken naar de relatieve aandelen van de verschillende fasen dan blijkt dat cliënten in fasen 1 en 2 relatief meer uitstromen naar werk ten opzichte van de totale uitstroom: bij de totale uitstroom bedragen de relatieve aandelen respectievelijk 7 procent en 18 procent, terwijl deze bij de uitstroom naar werk hoger liggen en respectievelijk 12 procent en 25 procent bedragen. Cliënten in deze fasen staan dan ook dicht bij de arbeidsmarkt.

Bij de groep cliënten in fase 3 ligt het omslagpunt. Het aandeel van de fase 3 cliënten komt overeen met de *totale uitstroom*. Bij de cliënten in fase 4 ligt het relatieve aandeel bij de uitstroom naar werk lager dan bij de totale uitstroom. Overigens komt een ontheffing van arbeidsplicht vooral bij deze mensen voor.

Indien wordt gekeken naar duurzaamheid van de uitstroom naar werk dan blijkt dat de relatieve aandelen van de cliënten in fasen 1 en 2 bij de duurzame uitstroom hoger liggen dan bij de niet duurzame uitstroom. De mensen die het dichtst bij de arbeidsmarkt staan, stromen dus ook duurzamer uit, c.q. weten hun baan dus langer te houden.

⁶ Dit is de categorie tot en met basisopleiding (dus ook personen zonder opleiding).

⁷ De fase-indeling werd door CWI bij instroom van de WWB-uitkering vastgesteld. Inmiddels is de fase indeling losgelaten en grotendeels vervangen door de invoering van de zogenaamde A/B routering.

In onderstaand tabel wordt met duurzaam bedoeld: langer dan zes maanden uitgestroomd naar werk.

Tabel 5
Uitstroom naar werk op basis van fase-indeling in procenten

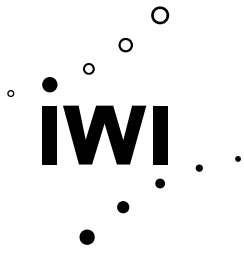
	Uitstroom G4	Uitstroom naar werk	Duurzaam	Niet duurzaam
Fase 1	7	12	12	10
Fase 2	18	25	26	20
Fase 3	41	42	42	46
Fase 4	30	18	17	21
Fase n.v.t.	4	3	3	3
	100	100	100	100
aantal	7.881	3.011	2.650	361

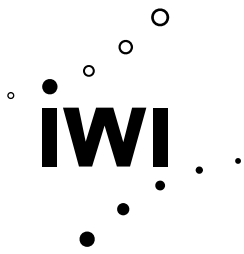
In de bestandsanalyse is ook gekeken naar de relatie werkloosheidsduur en uitstroom naar werk. De groep die uitstroomt naar werk bestaat voor een groot deel uit personen die korter dan 1 jaar werkloos zijn. Deze groep doet het qua duurzaamheid minder goed: het relatieve aandeel van cliënten is bij de groep die duurzaam uitstroomt 42 procent, terwijl het relatieve aandeel in de groep die niet duurzaam uitstroomt 46 procent bedraagt. De groepen die 1 tot 2 jaar en 2 tot 3 jaar werkloos zijn, doen het echter weer iets beter qua duurzaamheid.

Tijdens de gesprekken met medewerkers van de G4-gemeenten is aangegeven dat zij de bevindingen over de uitstroom naar werk en de fase-indeling herkennen. Verder hebben de G4-gemeenten opgemerkt dat het soms lastig is om cliënten in een bepaalde fase in te delen. Opgemerkt is dat voor elke groep de juiste instrumenten moeten kunnen worden ingezet om mensen te activeren en uiteindelijk te laten uitstromen.

Medewerkers van de G4-gemeenten en vertegenwoordigers van de cliëntenraden geven aan dat een goede individuele begeleiding en nazorg essentieel zijn bij duurzame uitstroom naar werk. Wel geven sommige medewerkers van de G4-gemeenten aan dat binnen de gemeente vooral gestuurd wordt op uitstroom. Begeleiding en nazorg hebben meestal geen prioriteit. Eén G4-gemeente geeft echter aan dat de gemeente bezig is om de dienstverlening daarop verder uit te breiden.

Andere medewerkers van gemeenten en werkgevers noemen motivatie als belangrijke factor bij duurzame uitstroom naar werk.

5 Werkgevers over arbeidsmarktkansen van mensen in de WWB

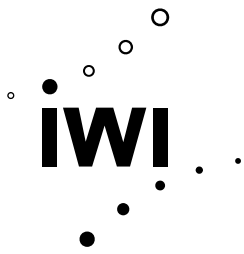
Voor een succesvolle re-integratie is het belangrijk dat de uitkeringsgerechtigde voldoet aan het verwachtingspatroon van de (potentiële) werkgever. Alleen dan kan een bestendige werkgever/werknemerrelatie ontstaan. Dit onderzoek heeft als centrale vraag, welke oorzaken een duurzame uitstroom bepalen. Voor de beantwoording van die vraag is de visie van de werkgever dan ook zeer belangrijk. IWI heeft aan de G4-gemeenten gevraagd welke werkgevers hiervoor het beste benaderd konden worden.

IWI heeft vervolgens met vier werkgevers gesproken die de afgelopen twee jaar werknemers in dienst hebben genomen of gehad die op een eerder moment een bijstanduitkering ontvingen. Daarnaast is gesproken met een intermediair die is gespecialiseerd in de bemiddeling van mensen met een grote afstand tot de arbeidsmarkt. De kern van deze gesprekken was de vraag naar de succesfactor van een bestendige arbeidsrelatie. Deze gesprekken stonden los van de bestandsanalyse.

De ervaringen van de werkgevers lopen uiteen, maar deze verschillen zijn wel te verklaren. Twee grote werkgevers hebben slechte ervaringen. De begeleiding vanuit de gemeenten vonden zij onder de maat. Doorverwijzing vond plaats zonder enige screening. Een werkgever constateert dan ook dat de kandidaten in veel gevallen grote problemen blijken te hebben (schuld, taakstraf, psychische problemen en taalachterstand, zowel bij allochtonen als autochtonen), waardoor de kandidaat in twee van de drie gevallen al bij de intake afvalt. Een andere werkgever blijkt problemen te hebben bij het invullen van participatiebanen (werken met behoud van uitkering), omdat het overgrote deel van de kandidaten het aangeboden werk niet accepteert. Het gebrek aan perspectief geeft voor de meeste cliënten hierbij de doorslag. De twee kleinere werkgevers laten een positiever geluid horen. Zij schrijven dit toe aan de op maat gerichte aanpak van de bemiddelingsbureaus. De kennis van kandidaat en werkgever en de persoonlijke benadering zorgden voor een succesvolle match. De geïnterviewde intermediair heeft bemiddeld voor een van bovengenoemde werkgevers. Het lastigste element bij plaatsing is het schatten van de afstand tot de arbeidsmarkt. Hierbij is niet zozeer kennis en kunde bepalend, maar veel meer de motivatie van de klant. De geïnterviewde pleit er dan ook voor om motivatie als belangrijk onderdeel op te nemen bij de fasering van de klant. Voorts ziet de intermediair Work First als een goede voorbereiding voor een reguliere baan, omdat deze werkomgeving de gelegenheid biedt elementaire vaardigheden (op tijd komen, afspraken nakomen, persoonlijke verzorging etc.) aan te leren. Dat motivatie en elementaire vaardigheden bepalend zijn, illustreert de bemiddelaar aan de hand van de restgroep WIW en ID.⁸ De gemeente was van mening dat deze categorie aangewezen zou blijven op een gesubsidieerde baan. Door tussenkomst van het bemiddelingsbureau zijn velen duurzaam in een reguliere baan geplaatst.

---

⁸ De groep die na beëindiging van de subsidie voor WIW en ID-banen overbleef.

In nauwe samenwerking met de consultant die zich bij de betreffende gemeente bezighoudt met de nazorg van cliënten, is sprake geweest van intensieve individuele begeleiding.

Rode draad in de gesprekken met de werkgevers is dat de arbeidsmarkt voor iedereen kansen biedt, mits motivatie en basisvaardigheden aanwezig zijn. Een persoonlijke benadering en kennis van de klant van gemeenten en van CWI bieden meer perspectief op succesvolle re-integratie.

6 Beantwoording van de onderzoeksvragen en conclusies

Hieronder wordt per onderzoeksvraag aangegeven tot welke bevindingen en conclusies het onderzoek heeft geleid.

1. Wat is het aandeel cliënten dat duurzaam uit de WWB naar werk uitstroomt?

Volgens de gegevens van de G4-gemeenten komt ongeveer drie kwart van de uitstroom niet binnen een half jaar terug. Van de groep die aan het werk is gekomen, ligt dit percentage hoger. Circa 89 procent is ook na een half jaar nog aan werk. De Polisadministratie bevestigt dit beeld nagenoeg: 88 procent van de groep die naar werk is uitgestroomd, heeft de WWB duurzaam verlaten. Uit het onderzoek blijkt ook dat het geschetste beeld na ruim een jaar nauwelijks wijzigt. Na een periode van ruim een jaar is nog steeds 84 procent van de groep die naar werk is uitgestroomd, aan het werk.

Op grond van deze bevindingen concludeert IWI dat de meeste aandacht moet uitgaan naar het aan het werk krijgen van mensen. Eenmaal aan het werk is de kans zeer groot dat men ook aan het werk blijft.

2. Zijn er kenmerken die de duurzaam naar werk uitgestroomde cliënten onderscheiden van de cliënten die, na uitstroom uit de WWB naar werk, binnen een half jaar weer instromen?

Tijdens het onderzoek heeft IWI geconstateerd dat het antwoord op deze vraag op grond van de bevindingen niet goed te geven is. De reden hiervan is dat het aantal mensen dat niet duurzaam uitstroomt, relatief klein is. Daardoor is het moeilijker om mogelijke verklaringen te geven van de duurzaamheid van werk op basis van specifieke kenmerken zoals geslacht, leefvorm, leeftijd, etniciteit, ontheffing van arbeidsverplicht, trajecten, opleiding, fase-indeling en duur werkloosheid. Aan de hand van de bestandsanalyse is voor zover mogelijk per kenmerk aangegeven, of er verschillen zijn aangetroffen tussen personen die wel of niet duurzaam uitstromen.

Het onderzoek heeft geleid tot de volgende conclusies:

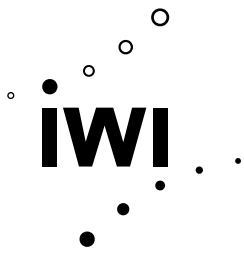
- In de vier grote steden is 54 procent van de bijstandsgerechtigden vrouw. De verhouding vrouw/man bij de uitstroom naar werk ligt in de onderzochte periode praktisch andersom (42 procent/58 procent). Dezelfde ratio geldt bij de uitstroom naar werk en wijzigt nauwelijks als wij een onderscheid maken naar duurzame en niet duurzame uitstroom (41/59). De conclusie is dat meer vrouwen een WWB-uitkering ontvangen. Bij uitstroom is er echter geen onderscheid tussen vrouwen en mannen bij het vinden van al dan niet duurzaam werk. Een gedeeltelijke verklaring voor deze scheve verhouding biedt de leefvorm. Alleenstaande ouders zijn voor het merendeel vrouwen. Van de uitkeringen gaat 24 procent naar deze categorie. Bij de mensen die werk hebben gevonden (duurzaam en niet duurzaam) zijn de alleenstaande ouders echter met 18 procent ondervertegenwoordigd.
- De meeste bevindingen zijn niet verrassend: leeftijd, ontheffing, opleiding, afstand tot arbeidsmarkt volgen bij de G4-gemeenten allemaal het logische patroon.

- De leeftijdsverdeling van de mensen die uitstromen naar werk geeft het stereotiepe beeld: hoe jonger, hoe groter de kans om aan de slag te komen. Vanaf 45 jaar is er duidelijk minder kans om uit te stromen naar werk. De groep rond 30 jaar heeft een grotere kans om aan het werk te blijven.
  - Circa 9 procent van de mensen die aan het werk zijn gegaan, hebben een ontheffing van de arbeidsverplicht. Er is hierbij geen relevant onderscheid tussen al of niet duurzaam. Dus, de personen die een ontheffing hadden, stromen even vaak duurzaam uit als personen die geen ontheffing hadden.
  - Hogere opleidingen scoren beter: het relatieve aandeel van de groep duurzaam uitgestroomden bedraagt 17 procent voor de hoger opgeleiden (HBO en WO), terwijl deze categorie bij de groep niet duurzaam uitgestroomden slechts 12 procent deel uitmaakt. Het omgekeerde geldt voor de lagere opleidingen zonder startkwalificatie (t/m basis en vmbo). Deze hebben bij de niet duurzame uitstroom een groter relatief aandeel (53 procent) dan bij de duurzame uitstroom (48 procent).
  - Bij de duurzaamheid van de uitstroom naar werk blijkt dat de relatieve aandelen van cliënten in de fasen 1 en 2 bij de duurzame uitstroom hoger liggen dan bij de niet duurzame uitstroom. De mensen die het dichtst bij de arbeidsmarkt staan, stromen dus ook duurzamer uit, c.q. weten hun baan dus langer te houden.
- In de G4-gemeenten zitten veel niet-westerse allochtonen in de WWB. De uitstroom naar werk komt echter overeen met het aandeel in de totale populatie. Het blijkt niet dat in de G4-gemeenten bij niet westerse allochtonen sprake is van een achterstand. Wel blijkt dat mensen met een niet-westerse achtergrond relatief (verhouding 59 procent/65 procent) minder duurzaam uitstromen.
  - De verhouding wel of geen traject is 46 procent/54 procent in de totale populatie van het aantal uitkeringen van de G4-gemeenten. Bij de uitstroom naar werk ligt de verhouding wel of geen traject andersom (55 procent/45 procent). Het volgen van een traject blijkt nauwelijks invloed te hebben op de duurzaamheid van de uitstroom: het relatieve aandeel van het aantal personen dat een traject heeft gevolgd binnen de duurzame uitstroom is 55 procent tegen 53 procent binnen de niet-duurzame uitstroom.

3. *Wat zijn de oorzaken voor het al dan niet onafhankelijk blijven van een uitkering bij cliënten die uitstromen uit de WWB naar werk?*

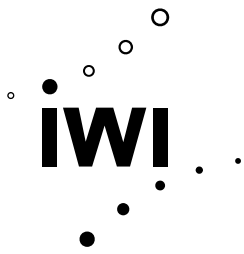
Uit de gesprekken en bijeenkomsten met de verschillende actoren blijkt dat het lastig is om specifiek aan te geven welke oorzaken aan te geven zijn voor het al dan niet onafhankelijk blijven van een uitkering bij cliënten die uitstromen naar werk. De meeste informatie die naar voren is gekomen geldt ook voor uitstroom in het algemeen. De belangrijkste informatie die naar voren is gekomen, is:

- Uit de gesprekken met de cliëntenraden blijkt dat veel mensen in de WWB met psychische problemen kampen. Gepleit wordt voor bijzondere aandacht voor deze groep door gespecialiseerde klantmanagers. De medewerkers van de G4-gemeenten hebben aangegeven dat ook de begeleiding van alleenstaande ouders beter kan. Gepleit wordt om aan de alleenstaande vrouwen met kinderen duidelijker te maken dat er heel goede mogelijkheden zijn om werk en zorg voor

een kind te combineren, bijvoorbeeld doordat de gemeente goede afspraken heeft gemaakt met werkgevers over aangepaste werktijden.

- Volgens medewerkers van de gemeenten moeten sommige cliënten een traject volgen terwijl anderen geen traject nodig hebben. Sommige medewerkers van de G4-gemeenten geven aan dat zij geen goed zicht hebben op welke wijze cliënten met/zonder traject aan de slag komen. Zij zijn van mening dat het goed zou zijn om hiernaar onderzoek te doen.
- Verder is door de G4-gemeenten opgemerkt dat het soms lastig is om cliënten in een bepaalde fase in te delen. De medewerkers van de G4-gemeenten geven aan dat voor elke fase de juiste instrumenten moeten kunnen worden ingezet om mensen te activeren en uiteindelijk duurzaam te laten uitstromen.
- Individuele begeleiding, nazorg, scholing (waaronder ook basisvaardigheden en competenties voor werknemers) en ook motivatie zijn volgens medewerkers van de G4-gemeenten en vertegenwoordigers van de cliëntenraden essentieel voor duurzame uitstroom naar werk. Zij geven aan dat in de praktijk verbeteringen mogelijk zijn. Probleem is echter dat binnen de gemeente gestuurd wordt op uitstroom. Begeleiding en nazorg hebben daardoor meestal geen prioriteit.
- Ten slotte hebben de werkgevers opgemerkt dat de arbeidsmarkt voor iedereen kansen biedt, mits motivatie en basisvaardigheden aanwezig zijn. Deze werkgevers pleiten ervoor om motivatie als belangrijk onderdeel op te nemen bij de fasering van de klant. Een persoonlijke benadering en kennis van de klant van gemeenten en CWI bieden volgens deze werkgevers meer perspectief op succesvolle re-integratie

Lijst van afkortingen

CWI	Centrum voor Werk en Inkomen
SRG	Statistiek Re-integratie door gemeenten
CBS	Centraal Bureau voor de Statistiek
ID-banen	In- en doorstroombanen
Wiw	Wet inschakeling werkzoekenden
UWV	Uitvoeringsinstituut Werknemersverzekeringen
G4	Gemeenten Amsterdam, Den Haag, Rotterdam en Utrecht
WWB	Wet werk en bijstand

